

Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund

Grundläggande årlig granskning

Building a better
working world

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor.....	2
1.3. Metod och genomförande	3
1.4. Revisionskriterier	3
2. Förbundsrevisionens arbete under 2018	4
2.1. Väsentliga händelser och risker	4
3. Styrning och uppföljning	5
3.1. Styrande dokument.....	5
3.2. Intern kontroll	8
3.3. Uppföljning av verksamheten	8
4. Samlad bedömning utifrån den grundläggande granskningen	10
4.1. Mål och riktlinjer	10
4.2. Tillräcklig intern kontroll	10
4.3. Uppföljning och rapportering	10
4.4. Rekommendationer.....	10
5. Uppföljning av fördjupade granskningar	12
5.1. Granskning av förbundets tillsyns- och remissarbete, 2017	12
5.2. Granskning av inköp, 2016	13
5.3. Granskning av räddningsinsatser, 2015	15
6. Samlad bedömning utifrån uppföljning av fördjupade granskningar	17
6.1. Uppföljning av fördjupade granskningar	17
Bilaga 1: Källförteckning	18

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Förbundsrevisionens uppgift är att ge medlemskommunernas kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom räddningstjänstförbundets verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Förbundsrevisionens ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen. Där framgår att revisionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisionsred handlar den grundläggande granskningen bland annat om frågor avseende hur förbundsrevisionen har:

- ▶ Tolkat mål och uppdrag från fullmäktige i medlemskommunerna och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten
- ▶ Gjort en egen riskanalys
- ▶ Följt upp verksamhetens resultat samt beslutat om åtgärder vid eventuella avvikelser
- ▶ Arbetat med ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering
- ▶ Arbetat systematiskt med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning
- ▶ Säkerställt tydliga beslutsunderlag och protokoll

Förbundsrevisionen har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att 2018 genomföra en grundläggande granskning av förbundet. Den grundläggande granskningen fokuserar särskilt på revisionens budgetberedningsprocess samt förbundets samverkan med medlemskommunerna. Granskningens inriktning och genomförande beskrivs närmare i avsnitten nedan. Revisorerna har också beslutat att som en del av den grundläggande granskningen genomföra en uppföljning av de fördjupade granskningar som genomförts inom förbundet 2015-2017, det vill säga:

- ▶ Granskning av förbundets tillsyns- och remissarbete, 2017
- ▶ Granskning av inköp, 2016
- ▶ Granskning av räddningsinsatser, 2015

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsred¹. Uppföljningen av tidigare års granskningar syftar till att bedöma hur revisionen arbetat med de rekommendationer som lämnats i granskningarna. Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

¹ Även fördjupade granskningar och redovisningsrevision utgör grund för ansvarsprövningen.

- ▶ Har direktionen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundets mål och riktlinjer?
- ▶ Har direktionen säkerställt en tillräcklig intern kontroll?
- ▶ Har direktionen säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering?

1.3. Metod och genomförande

Granskningen genomförs genom löpande insamling av fakta och iakttagelser, protokollsgranskning, intervjuer och skriftliga frågor.

1. Löpande insamling av fakta och iakttagelser

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Insamlingen sker genom att revisorena och EY:

- ▶ Löpande tar del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och protokoll
- ▶ Löpande för dialog med förbundsdirektionen

2. Intervju med förbundsdirektionens presidium och räddningschef

Inom ramen för den grundläggande granskningen har en intervju genomförts med förbundsdirektionens presidium tillsammans med räddningschef, förbundsstrateg samt två avdelningschefer.

3. Skriftliga frågor

Inom ramen för uppföljningen av 2015-2017 års fördjupade granskningar har revisionen skickat skriftliga frågor till förbundet.

Granskningen rapporteras i föreliggande rapport.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policies och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. Revisionskriterierna för denna granskning är utformade med utgångspunkt från följande:

- ▶ Kommunallag (2017:725)
- ▶ Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbunds förbundsordning
- ▶ Handlingsprogram 2015-2018 för Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund
- ▶ Verksamhetsplan 2018 för Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund
- ▶ COSO²-modellen för intern kontroll

² Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

2. Förbundsdirektionens arbete under 2018

2.1. Väsentliga händelser och risker

Av möte med förbundet framgår att verksamhetsåret 2018 har präglats av torkan och de medföljande skogbränderna i landet. Det uppges att förbundet har lyckats hantera utmaningarna under året relativt väl. En bidragande anledning till detta beskrivs vara samarbetet mellan räddningstjänsterna i Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) som avser gränslös räddningstjänst. I och med samarbetet har förbundet haft möjlighet att hantera större bränder runt om i landet och samtidigt haft god beredskap på hemmaplan.

Mot bakgrund av årets torra och bränder har statligt fokus riktats mot räddningstjänsten i landet. Det har genomförts omfattande utvärderingar vilka resulterat i nya styrsignaler och nationellt utvecklingsarbete. Enligt de intervjuade bedriver förbundet redan idag ett arbete som ligger väl i linje med vad som efterfrågas från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta dels på grund av samarbetena inom GR och Västra Götalandsregionen.

Gällande samverkan inom ramen för GR framgår att räddningstjänsterna har ingått i gemensam ledningscentral. Ledningscentralen i Göteborg har således tagit över utlarmningen som berör förbundet. Målet om att fullt ut ha gränslös räddningstjänst med gemensamt ledningssystem har fått senareläggas från 2019-06-01 till 2019-10-01.

Den förändrade hotbilden i samhället bland annat avseende terrordåd och ökat grövre kriminalitet har föranlett omfattande satsningar på att höja förmågan att rädda liv och hälsa vid det som kallas pågående dödligt våld (PDV). Förbundet har påbörjat ett utbildningsprogram gällande PDV tillsammans med polis och ambulanspersonal. Samtlig heltidspersonal inom förbundet har genomgått utbildning. Det uppges att det bland annat kommer genomföras ytterligare utbildning med fokus på terrordåd. I samband med utbildningarna kring PDV har frågor aktualiserats kring vilka risker personalen är villiga att ta och förväntas ta. De intervjuade uppger att detta är en utmaning och att denna typen av frågor kommer behöva hanteras mer framöver på grund av den förändrade hotbilden.

Förbundet beskriver att den tekniska utvecklingen utgör en utmaning och risk vid räddningsinsatser. Utmaningen består i att det saknas tillräcklig kunskap kring hur viss teknik ska hanteras i samband med insatser. Exempel på detta uppges vara elbilar, solceller och vätgasuppvärmning. Det beskrivs finnas ett problem med att det saknas tydliga krav på tillverkarna att ta fram lösningar för säker hantering vid eventuella olyckor.

Vidare beskrivs kompetensförsörjning som en utmaning. Särskilt ses räddningspersonal i beredskap (RiB) som en stor utmaning att rekrytera och kompetensutveckla. Enligt förbundet pågår arbete med nya sätt att marknadsföra yrket och förbundet som arbetsgivare. Det beskrivs dock även finnas behov av att i den kommunala verksamheten underlätta för anställda att bli RiB.

3. Styrning och uppföljning

3.1. Styrande dokument

Förbundets verksamhet regleras av styrdokument på tre nivåer (se figur nedan). Styrdokumenterna syftar till att bryta ned förbundets uppdrag och gällande lagstiftning.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO), Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE), Förordning om skydd mot olyckor (FSO), Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, m.m.

Förbundsordning	Handlingsprogram 2015-2018	Verksamhetsplan 2018
Fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige	Fastställs av förbundsdirektionen	Fastställs av förbundsdirektionen
<p>Uppdrag och syfte:</p> <p>Fullfölja medlemmarnas skyldigheter enligt LSO</p> <p>Fullfölja medlemmarnas skyldigheter enligt LBE</p> <p>Fullfölja medlemmarnas skyldigheter enligt FSO</p> <p>Biträda medlemmarna med kompetens kring brand och säkerhet</p>	<p>Innehåll:</p> <p>Lagstiftning, uppdrag och styrning</p> <p>Risktopografi och riskanalys</p> <p>Organisation</p> <p>Olycksförebyggande arbete</p> <p>Operativ organisation och beredskap</p> <p>Regional samverkan</p> <p>Utvecklingsområden</p>	<p>Innehåll:</p> <p>Vision</p> <p>Prioriterade mål och delprojekt utifrån målen i handlingsprogrammet</p> <p>Åtaganden utifrån målen i handlingsprogrammet</p>
	<p>Mål:</p> <p>5 övergripande lokala mål</p> <p>19 mål som är kopplade till de 5 övergripande lokala målen</p>	<p>Mål:</p> <p>3 prioriterade mål samt ett antal delprojekt som är vidareutvecklade utifrån de lokala målen i handlingsprogrammet</p> <p>23 åtaganden med direkt koppling till de 5 övergripande lokala målen i handlingsprogrammet</p>

Figur 1: Gjord av EY utifrån förbundets styrande dokument

3.1.1. Förbundsordning

Förbundsordningen anger vilka områden som förbundet ansvarar för i förbundsmedlemmarnas ställe. Förbundet ansvarar exempelvis för att fullfölja lagen om skydd mot olyckor (LSO), förordning om skydd mot olyckor (FSO) samt tillsyn om brandfarliga och explosiva varor. Därutöver ska förbundet bland annat ansvara för de skyldigheter som kommunerna har avseende information till allmänheten. Förbundet ska även biträda kommunerna med kompetens inom ett antal verksamhetsområden såsom samhällssäkerhet och beredskap samt beredskapsplanläggning enligt bestämmelserna i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Nu gällande förbundsordning antogs 2015-12-11 av förbundsdirektionen.

3.1.2. Handlingsprogram

Handlingsprogrammet antogs av förbundsdirektionen 2016-02-19. Enligt lagen om skydd mot olyckor ska kommuner både anta ett handlingsprogram för "olycksförebyggande verksamhet" och ett för "räddningstjänst". Förbundet har valt att redovisa dessa i ett gemensamt handlingsprogram. Grunden för handlingsprogrammet utgörs av lagen om skydd mot olyckor, 1 kap. 1 och 3 §§. Handlingsprogrammet bygger även på genomförd riskanalys avseende risker i medlemskommunerna.

I handlingsprogrammet beskrivs räddningstjänstens uppdrag, risktopografi och riskanalys, organisation och övergripande arbete inom området skydd mot olyckor. Programmet innehåller även lokala mål. De övergripande målsättningarna i handlingsprogrammet bygger på de bestämmelser som anges i lagstiftningen. Målen är satta med medborgarnas perspektiv i fokus och avser förbundets arbete före, under och efter en oönskad händelse.

I handlingsprogrammet finns fem övergripande målsättningar:

- ▶ För att säkerställa likvärdig service och skydd ska mångfalden bland förbundets anställda öka
- ▶ Förbundet ska vara en viktig aktör i medlemskommunernas proaktiva säkerhets-samhällsskyddsarbete
- ▶ Allmänhetens kunskap om och förmåga att förebygga olyckor och minska dess konsekvenser ska kontinuerligt öka
- ▶ Förbundet ska genomföra effektiva och säkra räddningsinsatser med minsta möjliga miljöpåverkan
- ▶ Förbundet ska samverka med andra samhällsaktörer för ökad samhällsnytta

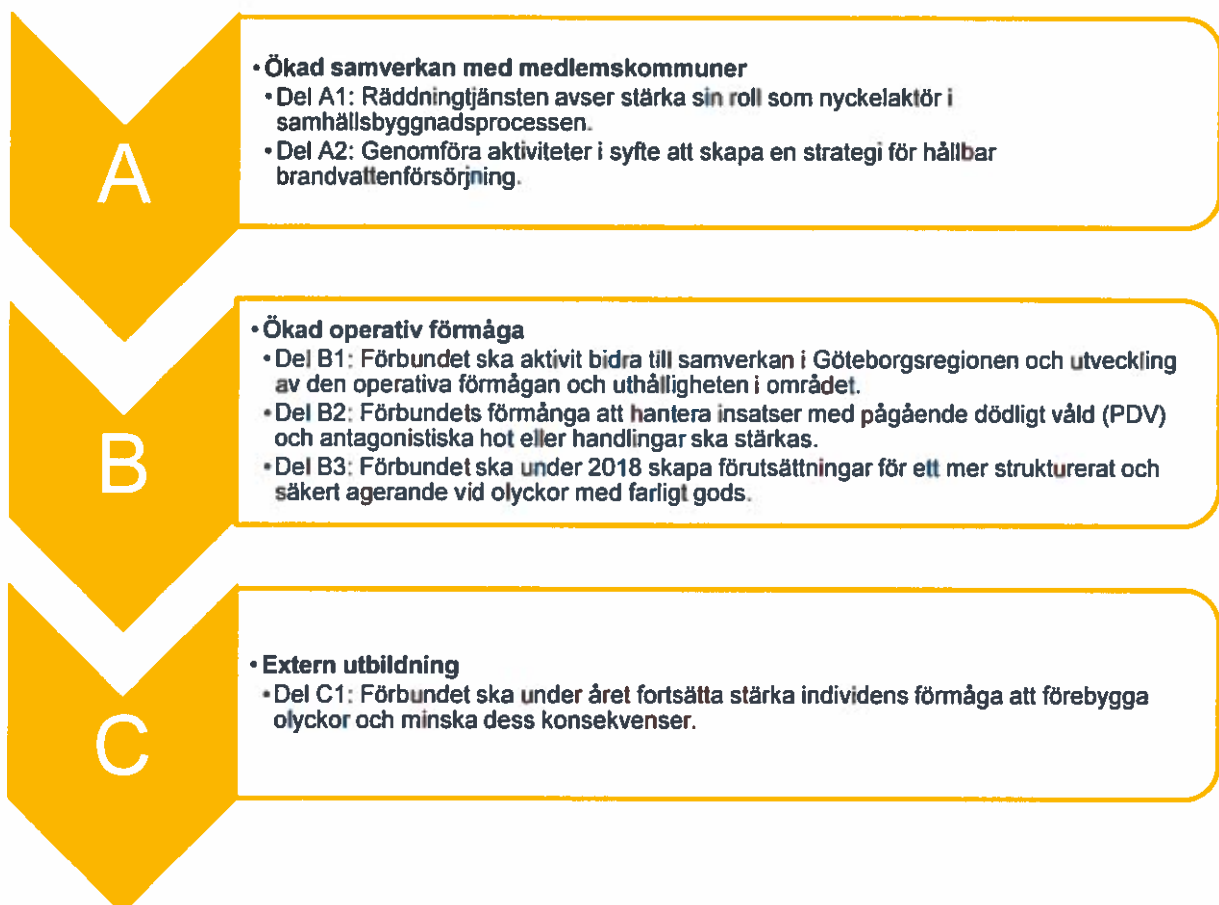
Till respektive övergripande mål har förbundet kopplat ett antal mål som ska leda till att det övergripande målet uppnås.

Handlingsprogrammet innehåller även en övergripande beskrivning av verksamheterna inom förbundet inklusive organisation, förmåga, roll- och ansvarsfördelning och rutiner.

3.1.3. Verksamhetsplan

Verksamhetsplan för verksamhetsåret 2018 antogs av förbundsledningen 2017-12-15. Verksamhetsplanen ska utgöra grund för förbundets aktiviteter under 2018. Det anges att fokus i planen är prioriteringar och delprojekt som ses som vidareutveckling av den ordinarie löpande verksamheten som regleras i handlingsprogrammet. Målen och delprojekten i verksamhetsplanen fungerar som komplement till målen i handlingsprogrammet medan de åtaganden som beskrivs i planen beskriver hur målen i handlingsprogrammet bryts ner.

I verksamhetsplanen finns fastställda mål för förbundets verksamhet. Det finns tre övergripande prioriterade mål som anges utgå från de lokala målen i handlingsprogrammet. De prioriterade målen vidareutvecklar vissa av målen i handlingsprogrammet. Till respektive prioriterat mål har delprojekt kopplats. I figuren nedan sammanställs beskrivning av målen samt tillhörande delprojekt i verksamhetsplanen³.

Figur 2. Gjord av EY utifrån förbundets mål i verksamhetsplan 2018

I verksamhetsplanen finns även åtaganden som syftar till att verka för de lokala målen beskrivna i förbundets handlingsprogram. Till de fem övergripande målen i handlingsprogrammet finns 23 åtaganden. Åtagandena gäller specifika områden såsom tillsyn,

³ Se förbundets verksamhetsplan för mer information om respektive delprojekt.

brandskyddskontroll, utbildning och övning, etc. För flera åtaganden saknas indikatorer för måluppfyllelse.

Utöver vad som framgår i verksamhetsplanen har förbundet brutit ner mål i verksamhetssystemet. I systemet finns tydligare koppling mellan målen i handlingsprogrammet och verksamhetsplanen än vad som framgår i verksamhetsplanen.

Enligt de intervjuade har det genomförts ett arbete med att stärka mätbarheten för mål och åtaganden. Det uppges att det arbetats fram tydligare indikatorer/målvärden för mål och åtaganden i verksamhetsplanen för 2019. Vidare uppges att förbundet för 2019 har tydliggjort arbetet med finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. I arbetet med nytt handlingsprogram kommer det även att göras ett arbete med de övergripande målen. Detta för att möjliggöra en tydligare målkedja.

3.2. Intern kontroll

Direktionen antog i september 2016 en plan för intern kontroll och verksamhetsuppföljning. Dokumentet innehåller en kontrollplan som utgår från genomförd riskanalys. Analysen omfattar de mest väsentliga riskerna i förhållande till förbundets strategiska styrdokument. Syftet med riskanalysen och den interna kontrollen anges vara att identifiera och hantera faktorer som hotar att minska förbundets möjlighet att fullfölja sina åtaganden eller nå uppsatta verksamhetsmål. Förbundet har tagit fram en modell för riskanalysen. Vidare har förbundet dokumenterat den övergripande riskanalysen.

Av förbundets internkontrollplan anges identifierad risk, vad som ska kontrolleras, hur kontrollen ska genomföras och när kontrollen ska genomföras. På övergripande nivå sker genomförande och analys av kontrollerna på ledningsnivå. Därutöver har avdelningscheferna i uppdrag att följa upp och analysera nyckeltal som är relevanta för de övergripande kontrollerna och analyserna. Redovisning av nyckeltal och analys sker vid tertiäluppföljning, delårsbokslut och årsbokslut till ledningsgruppen. Resultatet av den interna kontrollen utgör sedan en del av verksamhetsuppföljningen till direktionen.

De intervjuade uppger att arbetet med intern kontroll utifrån planen fungerar väl. Det har inte gjorts någon ny samlad riskanalys för 2018. Däremot framgår att förbundet har lagt till ytterligare kontroller under året i verksamhetssystemet. Detta har gjorts i samband med att ytterligare risker har identifierats.

3.3. Uppföljning av verksamheten

Förbundets intern kontrollplan anger att uppföljning av ekonomi, verksamhet, mål och aktiviteter⁴ ska ske vid tertiäluppföljning, delårsbokslut och i samband med årsredovisning. Granskningen visar att uppföljning av ekonomi, verksamhet, mål och aktiviteter har följts upp vid tertiäluppföljning och delårsbokslut⁵.

⁴ Begreppet aktiviteter likställs med begreppet åtaganden som används i verksamhetsplanen.

⁵ Vid granskningens genomförande har förbundets årsredovisning ännu inte färdigställts.

Förbundet gör i delårsrapporten ingen bedömning av måluppfyllelse avseende det finansiella målet i delårsrapporten. Av delårsbokslutet framgår en uppföljning av de verksamhetsmässiga målen i verksamhetsplanen. Det lämnas även en samlad analys av måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen. De verksamhetsmässiga målen bedöms i stor utsträckning uppfyllas. Uppföljningen av de enskilda verksamhetsmässiga målen visar hur hög andel av målvärdet som är nått samt beskrivning av planerade aktiviteter. I delårsbokslutet görs ingen samlad analys av om god ekonomisk hushållning uppnås. Som framgår av avsnitt 3.1.3 har förbundet utvecklat arbetet inför 2019 med mål för god ekonomisk hushållning.

Av förbundets delårsrapport framgår att det finns utmaningar gällande åtagandet om:

- ▶ *Tillsyn ska ske enligt förbundets årligt antagna tillsynsplan.*

De intervjuade uppger att det under 2018 funnits utmaningar med vakanser och personalbrist gällande arbetet med tillsyn. Förbundet har vidtagit åtgärder genom rekrytering och inhyrning av resurser. Däremot är prognosen fortsatt att målet inte kommer att nås för 2018. Enligt de intervjuade har det i samband med upprättandet av verksamhetsplan för 2019 lagts fokus på vissa områden där det finns behov av åtgärder och nya arbetssätt. Ett av dessa områden är tillsynsarbetet. Ytterligare områden som förbundet identifierat utvecklingsbehov är arbetsmiljöarbetet, mångfaldsarbetet samt arbetet med utbildning av kommunal personal.

Avseende den ekonomiska uppföljningen framgår att det i delårsrapporten prognostiseras ett resultat om 1,5 mnkr för 2018.

Utöver den ordinarie uppföljningen i delårs- och årsredovisning uppger direktionens presidium att verksamhet och ekonomi följs upp vid varje direktionmöte och vid varje presidiummöte.

I samband med grundläggande granskning 2017 uppmärksammades att förbundet inte klarade kraven enligt diskrimineringslagen gällande systematiken i dokumentation⁶. Utifrån årets granskning framgår att förbundet har påbörjat förbättringsarbete men att det ej är färdigställt. Förbundet har i verksamhetsplan för 2019 lagt in åtgärd om att "säkerställa dokumentation av aktiva åtgärder kopplade till diskrimineringslagen" som en del av målarbetet kopplat till den systematiska arbetsmiljön.

⁶ Diskrimineringslagen (2008:567) föreskriver att arbetsgivaren ska undersöka om det finns risker för diskriminering, analysera orsaker till upptäckta risker, vidta förebyggande och främjande åtgärder samt följa upp och utvärdera arbetet. Samtliga steg ska enligt lagen dokumenteras.

4. Samlad bedömning utifrån den grundläggande granskningen

Nedan lämnas en samlad bedömning utifrån revisionsfrågorna i den grundläggande granskningen.

4.1. Mål och riktlinjer

Vi bedömer att förbundsdirektionen delvis har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundets mål och riktlinjer. Direktionen har beslutat om lokala mål för verksamheten i handlingsprogrammet. Direktionen har även beslutat om mål, delprojekt och åtaganden i verksamhetsplanen. Enligt vår bedömning kan dock målkedjan förtydligas. I dagsläget finns begränsade möjligheter att få en tydlig bild av hur samtliga mål i handlingsprogrammet bryts ner i verksamhetsplanen. Vidare saknas det indikatorer för måluppfyllelse för ett antal åtaganden, vilket begränsar möjligheterna att bedöma huruvida målen uppnås. Vi ser positivt på förbundets pågående utvecklingsarbete gällande mål och indikatorer.

4.2. Tillräcklig intern kontroll

Enligt vår bedömning har direktionen i huvudsak säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Förbundet antog 2016 en intern kontrollplan som baseras på en dokumenterad riskanalys. Det framgår även att det inom ramen för arbetet med kontrollplanen finns dokumenterad ansvarsfördelning och rutiner för uppföljning och rapportering. Vidare framgår att planen kompletteras löpande med kontroller. Däremot görs ingen samlad årlig riskanalys till grund för planen. Vi bedömer att förbundet kan stärka arbete med intern kontroll genom att årligen genomföra och dokumentera en riskanalys. Detta för att säkerställa att den interna kontrollen har fokus på förbundets mest väsentliga risker.

4.3. Uppföljning och rapportering

Enligt vår bedömning har direktionen i huvudsak säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Förbundet har antagit dokumenterade rutiner för uppföljning av ekonomi, mål och verksamhet. Direktionen har även kontinuerligt följt upp verksamhet och ekonomi under året. Förbundet har följt upp de verksamhetsmässiga målen i delårsrapporten och åtgärder har vidtagits vid bristande måluppfyllelse.

Vi konstaterar att förbundet fortsatt inte helt lever upp till dokumentationskraven i den nya diskrimineringslagen. Vi ser dock positivt på det pågående utvecklingsarbetet.

4.4. Rekommendationer

Rekommendationer lämnas då revisorerna iakttagit brister och utvecklingsområden inom ramen för granskningen. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten. Revisionen följer kontinuerligt upp vilka åtgärder som vidtagits för att åtgärda givna rekommendationer.

Utifrån granskningen rekommenderas förbundsdirektionen att:

- ▶ Fortsatt tydliggöra hur målen i handlingsprogrammet bryts ner i verksamhetsplanen.
- ▶ Stärka målarbetet genom att koppla indikatorer för måluppfyllelse till samtliga mål och åtaganden.
- ▶ Stärka den interna kontrollen genom att årligen genomföra och dokumentera en riskanalys.
- ▶ Säkerställa efterlevnad av diskrimineringslagens krav på dokumentation av aktiva åtgärder.

5. Uppföljning av fördjupade granskningar

Baserat på de rekommendationer som lämnades i respektive rapport har skriftliga frågor ställts till förbundet. Detta i syfte att granska hur revisionens iakttagelser och rekommendationer har beaktats i det efterföljande arbetet.

5.1. Granskning av förbundets tillsyns- och remissarbete, 2017

Granskningens syfte var att bedöma om förbundsdirektionen har säkerställt en ändamålsenlig ledning, styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med tillsyn och remisshantering. Granskningens sammanfattande bedömning var att förbundet i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av tillsyns- och remissarbetet, men att det finns brister i styrningen.

I granskningen lämnades ett antal rekommendationer till förbundsdirektionen. Nedan följer beskrivning av förbundets arbete utifrån respektive rekommendation⁷.

5.1.1. Tydliggöra ambitionsnivå för arbetet med att besvara remissförfrågningar

Förbundet har tydliggjort ambitionsnivån för att besvara remisser. Den generella tidsperioden för att besvara remisser har satts till högst 14 dagar. Detta gäller då samtliga handlingar finns tillgängliga för granskning och ytterligare kompletteringar inte behöver efterfrågas.

5.1.2. Se över vilken kompetens och vilka resurser som krävs för att efterleva mål och uppdrag inom myndighetsutövningen och säkerställa att tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser finns

Kompetensen hos Förbundets tillsynsförättare följer den utbildningstrappa som MSB har satt (Tillsyn A, Tillsyn B eller Påbyggnadsutbildningen inom Räddningstjänst för Brandingenjörer). Förbundet arbetar dessutom aktivt med att kompetenshöja personalen utöver de formella utbildningar som finns. Som ett första steg i detta har det inom Räddsam-VG (Räddningstjänsterna i Västra Götaland), startats ett förebygganderåd som samordnar och riktar länets arbete med förebyggande frågor. Kopplat till detta råd finns det en arbetsgrupp som arbetar för att kompetenshöja personal som arbetar med tillsyner samt remisser. Förbundet är aktivt representerat i förebygganderådet och deltagande i utbildningsmoment som skapas inom Räddsam-VG sker. Utöver Räddsam-VG deltar personalen aktivt i kurser, seminarier och konferenser som rör tillsyn- och remissarbetet.

5.1.3. Säkerställa att tillsynsplaneringen sker med utgångspunkt i systematisk riskanalys

Förbundet har reviderat tillsynsplanen för 2018 och fokuserat på att de tillsyner som genomförs ska ha identifierats via riskanalysen för LSO, eller att brister har uppmärksamats på annat sätt.

⁷ Beskrivningen utgår från förbundets svar på de skriftliga frågorna.

5.1.4. Säkerställa att samtliga aktuella tillstånd och tillståndsperioder för brandfarliga och explosiva varor sammanställs och ligger till grund för tillsynsplanering

Enligt förbundet är detta arbete pågående. Det anges att förbundet står inför ett förväntat övertagande av tillståndshanteringen från respektive kommun under 2019. Arbetet beskrivs som tidsomfattande och innefattar bland annat systemuppbyggnad för tillståndshanteringen, register över innevarande tillstånd och internutbildning för tillståndsgivandet. När arbetet med registret över innevarande tillstånd är klart kommer en separat tillsynsplan skapas baserat på de frister som rekommenderas för tillsyner.

5.1.5. Tillsä tillse att rutiner för remissarbetet tas fram och dokumenteras

Rutiner för remissarbetet har arbetats fram under våren 2018. Dessa rutiner har tagits fram i samråd med plan- och byggcheferna i respektive kommun. Dessa rutiner innebär bland annat att det införts en regelbundenhet i besöken hos respektive plan- och bygglovsenhet. Dessa besök syftar till att genom dialog och rådgivning samråda kring detaljplaner samt inkomna bygglovsansökningar. I enklare fall framför räddningstjänsten sina synpunkter på sittande möte eller om ärendet bedöms för komplext så skickas en formell remiss.

Under 2018 utkom MSB med publikationen Räddningstjänstens roll i lov- och byggprocessen. Utifrån denna skrift har ett arbete påbörjats för att skapa en processbeskrivning för hur Förbundet bistår respektive kommun i lov- och byggprocessen. Processbeskrivningen förväntas vara klar under våren 2019.

5.1.6. Säkerställa att dokumentationsmallar för tjänsteanteckning och beslut efterlevs

Stickprovskontrollerna över tillsynsärenden visade på att det förekommer brister i dokumentationen. De mallar som används arbetas nu om för att dessa brister inte ska uppstå. Analysen visade på att det allt som oftast är handhavandefel som lett till brister i dokumentationen. För att komma till rätta med problemen har det under 2018 genomförts interna utbildningar och förändringar i processen för kvalitetssäkring av dokument innan de skickas till berörda.

5.1.7. Verka för att systematisk utvärdering av tillsynsarbetet sker och ligger till grund för riskanalys och tillsynsplanering

Förbundet har initierat ett arbete med att fokusera på att riskanalysen utifrån LSO genomförs frekvent och sedan anpassa tillsynsplanen för att möta risker och förändringar riskbilden. Detta arbetssätt ska utvärderas vid årsuppföljningen 2018.

5.2. Granskning av inköp, 2016

Granskningens syfte var att bedöma om förbundsledningen har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att inköp genomförs ändamålsenligt, det vill säga i enlighet med lagstiftning och gällande riktlinjer. Granskningens sammanfattande bedömning var att det finns brister i förbundets styrning, uppföljning och kontroll av inköpsarbetet.

I granskningen lämnades ett antal rekommendationer till förbundsdirectionen. Nedan följer beskrivning av förbundets arbete utifrån respektive rekommendation⁸.

5.2.1. Säkerställa att Alingsås kommuns riktlinjer implementeras och förankras i förbundet

Enligt förbundet säkerställdes detta under hösten 2017 i samband med implementeringen av upphandlings och avtalsdatabasverktyget TendSign. Upphandlingsverktyget är ett koncernövergripande verktyg för Alingsås kommun som innebär att förbundet implementerade gällande riktlinjer vid införandet. Enligt förbundet är riktlinjerna även förankrade.

5.2.2. Tillse att rutiner upprättas för direktupphandling

I samband med implementeringen av TendSign upprättades nya rutiner för direktupphandlingar som har förankrats hos ansvariga i förbundet.

5.2.3. Tillse att inköpsansvarigs uppdrag dokumenteras

Förbundet dokumenterade uppdragsbeskrivning för inköpsansvarig under hösten 2017.

5.2.4. Tydliggöra attestförteckningen genom att införa beloppsgränser

Genomfört via antagande av reviderad attestförteckning med beloppsgränser vid förbundsdirectionens sammanträde 2017-06-20.

5.2.5. Säkerställa systematisk bevakning av förändringar i regelverk, exempelvis genom att tillse att förbundet är representerat i Alingsås kommuns nätverk för inköpssamordnare

Förbundets ekonomichef är numera representant i Alingsås kommuns nätverk för inköpssamordnare och får därmed god bevakning på aktuella förändringar i regelverket.

5.2.6. Säkerställa en systematisk uppföljning och kontroll av ramavtalstrohet och av leverantörer samt så att direktupphandlingsgränsen inte överskrids

Enligt förbundet har kunskapen stärkts hos förbundets personal och inköpsansvariga för att säkerställa riktlinjer för upphandling. Kontroller av efterlevnad genomförs regelbundet månadsvis och särskilt vid större inköp. Kontroll sker bland annat med avstämning av fakturor i ekonomisystem och genomgång med inköpsansvariga inför inköp och upphandling. Vid upphandling av större mått tar förbundet hjälp av Alingsås kommuns upphandlingsenhet.

⁸ Beskrivningen utgår från förbundets svar på de skriftliga frågorna samt kompletterande dokumentation.

5.2.7. Tillse att ramavtal tecknas för varor och tjänster där återkommande inköp görs

Förbundet anger att det sker ett löpande arbete för att teckna ramavtal för varor och tjänster där återkommande inköp görs. Inköpsansvariga genomför löpande inventering för att kartlägga behov av ramavtal.

5.2.8. Tillse att direktupphandlingar tydligt motiveras när de används som inköpsform

Dokumentationen har förstärkts genom nyttjande av digitalt formulär för direktupphandling på Alingsås kommunportal. Genom att detta formulär fylls i får även Alingsås kommuns upphandlingsenhet tillgång till de upphandlingar som görs samt motiveringarna till inköpen.

5.3. Granskning av räddningsinsatser, 2015

Granskningens syfte var att bedöma om förbundsdirektionen säkerställt att insatser hanteras på ett ändamålsenligt sätt med fokus på rutiner samt uppföljning och lärande, det vill säga i enlighet med aktuell lagstiftning och antagna mål och riktlinjer. Granskningens sammanfattande bedömning var att förbundet i allt väsentligt säkerställt att insatser hanteras på ett ändamålsenligt sätt samt säkerställt en i huvudsak ändamålsenlig uppföljning och utvärdering av insatser.

I granskningen lämnades ett antal rekommendationer till förbundsdirektionen. Nedan följer beskrivning av förbundets arbete utifrån respektive rekommendation⁹.

5.3.1. Förbundet kan utveckla och stärka kvaliteten i utvärderingen av egna insatser

Enligt förbundets svar har kvaliteten på utvärdering av insatser ökat efter införande av en reviderad modell för dokumentation samt efter kommunikation med de ansvariga för utvärderingarna. Ytterligare förfinande av dokumentationsmodellen införs i januari 2019. Detta ingår som en del i förbundets kommande förbyggandeplan.

5.3.2. Förbundet bör vidta åtgärder för att stärka erfarenhetsutbytet både inom och mellan stationerna

Det uppges att utbytet blir succesivt bättre främst genom förstärkta kommunikationskrav efter genomförda utvärderingar. Fortsatt är det dock en stor utmaning att hitta tid för denna kommunikation eftersom det krävs extra tjänstgöring på förbundets RIB-stationer för denna uppgift. Denna extratid beskrivs som svår att få utrymme för både gällande personalresurser och ekonomiska resurser. Det uppges att förbundet försöker så långt det går att skapa erfarenhetsutbytet i samband med ordinarie övningstillfällen.

⁹ Beskrivningen utgår från förbundets svar på de skriftliga frågorna.

5.3.3. Förbundet kan stärka styrningen av det dagliga arbetet utifrån visionen för att den ska vara ledande för verksamhetens arbete på alla nivåer

Förbundet uppger att det i styrande dokument och i daglig kommunikation löpande hänvisas till visionen eller vissa formuleringar i den, exempelvis "Varje dag arbetar vi aktivt och innovativt för att förhindra olyckor".

6. Samlad bedömning utifrån uppföljning av fördjupade granskningar

Nedan lämnas en samlad bedömning utifrån uppföljningen av de fördjupade granskningarna.

6.1. Uppföljning av fördjupade granskningar

Den uppföljande granskningen visar att förbundet har vidtagit åtgärder avseende revisionens iakttagelser i de fördjupade granskningarna som genomfördes under perioden 2015-2017. I vissa fall sker fortsatt utvecklingsarbete. Enligt vår bedömning har förbundet i huvudsak beaktat revisionens iakttagelser.

Göteborg den 20 mars 2019

Christoffer Henriksson
Verksamhetsrevisor

Mikaela Bengtsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1: Källförteckning

Intervju

- ▶ Förbundsdirektionens presidium samt räddningschef/förbundsdirektör och förbundsstrateg samt två avdelningschefer.

Protokoll

- ▶ Förbundsdirektionen 2018

Dokument

- ▶ Attestreglemente
- ▶ Beställningsrutiner
- ▶ Delårsbokslut 2018-08-31
- ▶ Ekonomisk- och verksamhetsuppföljning per den 30 april
- ▶ Förbundsordning för Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund
- ▶ Handlingsprogram 2015-2018 för Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund
- ▶ Riktlinjer för direktupphandling
- ▶ Underlag riskanalys - process och styrning
- ▶ Uppdragsbeskrivning inköpsansvarig
- ▶ Verksamhetsplan 2018 för Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund
- ▶ Verksamhetsplanering och intern kontroll
- ▶ Årsredovisning år 2017 - Alingsås Vårgårda Räddningstjänstförbund

